

ZAKRES PROJEKTOWANEJ AKADEMII PRZYRODY I HAJNOWSKIEGO CENTRUM PRODUKTU LOKALNEGO

Przedsięwzięcie zrealizowane w ramach Mechanizmu Finansowego EOG 2014 – 2021 oraz budżetu państwa, w ramach Planu Rozwoju Lokalnego Miasta Hajnówka

Lider projektu:

Gmina Miejska Hajnówka

Partnerzy przedsięwzięcia:

Białowiecki Park Narodowy

Instytut Biologii Ssaków Polskiej Akademii Nauk

Politechnika Białostocka

Nadleśnictwo Hajnówka

Spis treści

1. Idea Akademii Przyrody i Hajnowskiego Centrum Produktu Lokalnego i założenia projektowe	3
1.1. Lokalizacja i kontekst przestrzenny Akademii Przyrody i Hajnowskiego Centrum Produktu Lokalnego	4
1.2. Edukacja przyrodnicza w Hajnówce	5
1.3. Edukacja kulturowa w Hajnówce	5
1.4. Wspieranie lokalnych produktów	6
2. Koncepcja funkcjonowania Akademii Przyrody i Hajnowskiego Centrum Produktu Lokalnego	7
2.1. Założenia funkcjonalno-programowe Akademii Przyrody:	7
3. Stan obecny obiektu	8
3.1. Charakterystyczne parametry określające wielkość budynku	9
3.2. Lokalizacja i opis stanu istniejącego	9
3.3. Istniejące rozwiązania materiałowe	10
4. Przedmiot i zakres inwestycji	11
4.1. Zalecenia dotyczące przestrzeni wewnątrz budynku, jej wyposażenia oraz instalacji	11
4.1.1. Strefa warsztatowo-konferencyjna	11
4.1.2. Strefa eksperymentalna	12
4.1.3. Strefa wystawy stałej „Dziedzinka”	16
4.1.4. Strefa wystaw czasowych	16
4.1.5. Strefa „Laboratorium Żywego Grzyba”	17
4.1.6. Strefa digitalizacji zbiorów fotograficznych	18
4.1.7. Strefa kuchenna	20
4.1.8. Strefa noclegowa	21
4.1.9. Strefa biurowa	21
4.1.10. Strefa komunikacji	23
4.1.11. Inne powierzchnie	24
4.1.12. Strefa wejściowa	24
4.1.13. Strefa edukacyjna	25
4.1.14. Strefa „Doświadczeń”	25
4.1.15. Strefa parkingowo-komunikacyjna	26
4.2. Zalecenia dotyczące adaptacji budynków uwzględniające koncepcję projektowania uniwersalnego	26
4.3. Zalecane inspiracje architektoniczne	27
4.4. Oczekiwane rozwiązania prośrodowiskowe	27
4.5. Założenia i wytyczne do projektu aranżacji przestrzeni wokół budynku	28

1. Idea Akademii Przyrody i Hajnowskiego Centrum Produktu Lokalnego i założenia projektowe

Idea powstania w Hajnowce nowej, atrakcyjnej instytucji wynika z zarówno z założeń Nowej Ścieżki Rozwoju Hajnowki, jak i Strategii Marki Hajnowka. W pierwotnej koncepcji projektu powstać miały dwa oddzielne obiekty Akademii Przyrody i Hajnowskiego Centrum Produktu Lokalnego. Po rekomendacjach ekspertów oraz dzięki analizie możliwości wykorzystania zakupionej przez miasto nieruchomości postanowiono połączyć funkcje obu obiektów w jednym budynku.

Akademia Przyrody ma za zadanie w zintegrowany sposób edukować i umożliwiać doświadczanie wartości przyrodniczych Regionu Puszczy Białowieskiej oraz realizować założenia Nowej Ścieżki Rozwoju Hajnowki wypracowanej w ramach udziału miasta w Programie „Rozwój Lokalny”. Najważniejszymi funkcjami Akademii Przyrody będą edukacja przyrodnicza oraz edukacja prozdrowotna z wykorzystaniem potencjału przyrodniczego Regionu Puszczy Białowieskiej.

Hajnowskie Centrum Produktu Lokalnego uzupełniać będzie ofertę obiektu o funkcję upowszechniania informacji o lokalnych specjalnościach, lokalnych produktach i przedsiębiorstwach oraz twórcach, których praca w znacznym stopniu odwołuje się do wartości i tożsamości regionu.

Całość projektowanej przestrzeni ma w sposób integralny promować nowe kierunki rozwoju miasta odwołujące się do zrównoważonego rozwoju w poszanowaniu dóbr przyrodniczych i wynikające z wewnętrznych zasobów naturalnych regionu odznaczającego się między innymi:

- wysoką bioróżnorodnością Puszczy Białowieskiej kompleksowo wpływająca na zdrowie osób przebywających poprzez różnorodność wydzielanych przez rośliny związków monoterpenowych, fitoncydów, olejków eterycznych, stymulację wielozmysłową,
- obecnością wielu ziół, krzewów i drzew, z których można pozyskiwać lecznicze/wspierające zdrowie napary, przyprawy
- obecnością wielu gatunków grzybów o zastosowaniu żywności funkcjonalnej bądź leczniczych
- łagodnym, stabilnym, sprzyjającym klimatem - dobra wilgotność powietrza, czyste powietrze, stabilniejsze niż poza lasem temperatury, łagodne światło pod okapem drzew, ocienienie i ochrona przed takimi czynnikami jak nadmierne nasłonecznienie czy silny wiatr.
- terenem łatwym pod względem dostępności. Bujna, leśna przyroda o charakterze zbliżonym do naturalnego, dająca poczucie bezpieczeństwa dzięki dobrze oznakowanym szlakom, wygodnej dostępności, ciszy, osiągalna pieszo lub rowerem (czyste powietrze, małe natężenie ruchu na szlakach turystycznych) wspomaga profilaktykę i zdrowienie nie tylko w zakresie układu odpornościowego odpowiedzialnego za walkę z infekcjami i procesami nowotworowymi, ale też zdrowie psychiczne, zwłaszcza w zakresie zmniejszenia napięcia, lęku, obniżonego nastroju, redukcji stresu i przywracani dobrego samopoczucia oraz regeneracji.
- środowisku leśnemu korzystnie oddziałującemu na zdrowie o każdej porze roku bez względu na płeć i grupy wiekowe.
- możliwości przebywania w środowisku leśnym korzystnie wpływa na rozwój psychomotoryczny dzieci i młodzieży, redukuje lęk, zmniejsza napięcie, zwiększa

koncentrację uwagi, poprawia zdolności językowe, budowanie relacji społecznych, kreatywność.

1.1. Lokalizacja i kontekst przestrzenny Akademii Przyrody i Hajnowskiego Centrum Produktu Lokalnego

Miasto Hajnówka nie wykorzystuje potencjału jakim jest bezpośrednie sąsiedztwo z Puszcą Białowieską. Dotychczasowe kierunki rozwoju miasta słabo korespondowały z unikalnym zasobem Puszczy, w minimalnym zakresie odnosiły się do potencjalnych działań edukacyjno-popularyzatorskich. Wydarzenia ostatnich lat w szczególności pandemia COVID 19, której skutkiem była czasowa izolacja mieszkańców spowodowały wzrost zainteresowania zamieszkaniem w bezpośredniej bliskości terenów cennych przyrodniczo. W wyniku COVID 19 zwiększyła się liczba osób, którym zdiagnozowano depresję i liczba rekonwalescentów po ciężkim przebiegu choroby, którzy wymagają rehabilitacji układu oddechowego i nerwowego. Jednym z elementów terapii, zarówno psychologicznej jak i ośrodków układu oddechowego i nerwowego jest włączenie mikroklimatu lasu. Obecnie rozwijające się kierunki terapii w wielu aspektach włączają kontakt z naturą jako element wywierający pozytywny wpływ na zdrowie psychiczne oraz wzmocnienie zdrowia fizycznego i społecznego poprzez pogłębienie relacji z naturą, relacji z innymi oraz wzmocnienie spójności społecznej. Podejście to jest oparte na dorobku wielu dziedzin, między innymi socjologii, psychologii, zdrowiu planety, medycyny leśnej, opieki społecznej, ekologii emocji, leśnictwa i ekologii. Wsparte multidyscyplinarnym zapleczem naukowym może stanowić uzupełnienie standardowej opieki zdrowotnej i rehabilitacji konkretnych schorzeń. Ten sposób wieloaspektowego podejścia do roli lasu pozwala na wyznaczenie nowych trendów oraz kierunków rozwoju świadomości.

Na terenie Hajnówki odczuwa się brak własnego ośrodka edukacyjnego, który stanowiłby miejsce koncentracji różnorodnych aspektów edukacyjnych takich jak edukacja prozdrowotna, edukacja przyrodniczo-leśna, promowanie pozytywnych postaw społecznych i ekologicznych, wsparcie lokalnych produktów i promocja lokalnych zasobów. Obecnie działania edukacyjne prowadzone są głównie w oparciu o tradycyjne formy przekazu takie jak zajęcia w szkołach oraz zajęcia w terenie, lecz ich ukierunkowanie jest nadal nastawione na dzieci i młodzież. Powoduje to znaczne ograniczenie ich dostępności dla większości mieszkańców oraz ogranicza możliwe zasięgi działań edukacyjnych.

W oparciu o własny ośrodek, położony w atrakcyjnym, ale i dostępnym dla wszystkich miejscu można zwiększyć różnorodność oferowanych programów i zajęć, a co za tym idzie bardziej efektywnie wpływać na zmianę postaw mieszkańców obszaru Puszczy Białowieskiej. Nowopowstały ośrodek pomoże w wieloaspektowym, holistycznym podejściu do natury, uwzględniając w nim także niekonwencjonalny potencjał taki jak rozwój przedsiębiorczości opartej na jej zasobach, wsparcie dziedzictwa kulturowego czy też wpływ na zintegrowany rozwój miasta. Z założenia, powstały ośrodek ma pełnić funkcję swoistego „koncentratora” (hubu), dającego podstawy do rozbudowy różnorodnych kierunków, nie narzucając jednoznacznej formy wykorzystania projektowanej przestrzeni. Pomimo wiodącej funkcji edukacyjnej, sam budynek nie będzie zmykał się w ramach typowego ośrodka lub centrum edukacyjnego. Obiekt ma w inteligentnej, dynamicznej formie powinien umożliwiać dostosowanie niektórych przestrzeni do zmieniających się zapotrzebowań i dawać podstawy do rozwoju różnorodnych kierunków.

1.2. Edukacja przyrodnicza w Hajnówce

Na terenie miasta Hajnówka, edukacja przyrodnicza prowadzona jest głównie w placówkach oświatowych. Miasto nie posiada do tej pory żadnego ośrodka, obecnie brakuje miejsca, w którym byłaby prowadzona ona w szerszej skali. Istnieją instytucje i organizacje, które w różnym zakresie prowadzą zajęcia, ale jest to zazwyczaj powiązane z realizowanymi projektami ze środków zewnętrznych.

W obecnej chwili, w niewielkim stopniu wykorzystywane są zasoby naukowe Puszczy Białowieskiej w realizacji zadań dotyczących edukacji przyrodniczej. W obrębie powiatu Hajnowskiego funkcjonuje pięć placówek badawczych związanych bezpośrednio z terenem Puszczy Białowieskiej: Białowieski Park Narodowy, Instytut Nauk Leśnych Politechniki Białostockiej, Instytut Biologii Ssaków PAN, Stacja Geobotaniczna Uniwersytetu Warszawskiego oraz Instytut Badawczy Leśnictwa. Potencjał edukacyjny tych jednostek w marginalnym stopniu wspiera jednak edukację przyrodniczą w regionie. Brak jest jednoznacznego ośrodka, który umożliwiłby podjęcie wspólnej dyskusji na rzecz rozwoju świadomości przyrodniczej bazując na doświadczeniach naukowych i wiedzy z zakresu przyrody powyższych jednostek. Działania podejmowane na rzecz upowszechnienia wiedzy, często mają charakter doraźny.

Obecnie rolę ośrodka edukacyjnego w regionie stanowi Białowieża, która jest siedzibą Białowieskiego Parku Narodowego. Ze względu na brak alternatywnych opcji, całość oferty turystycznej, związanej z edukacją w tym także i organizacja zielonych szkół koncentruje się w tej jednej miejscowości. Brak jest jednocześnie różnorodnej oferty edukacyjnej, gdyż ze względu na specyfikę Białowieży, edukacja skupia się głównie na obszarze Białowieskiego Parku Narodowego, pomijając aspekty poboczne, wynikające z holistycznego pojmowania Puszczy Białowieskiej jako całości.

1.3. Edukacja kulturowa w Hajnówce

Edukacja kulturowa w Hajnówce realizowana jest na dwóch poziomach. Pierwszym z nich jest edukacja formalna w placówkach oświatowych, gdzie uczniowie zgodnie programem uczestniczą w zajęciach z zakresu poznawania literatury, plastyki i muzyki. Uzupełnieniem edukacji szkolnej są projekty artystyczne, konkursy i inne niecykliczne wydarzenia ponadprogramowe adresowane dla chcących w nich wziąć udział uczniów.

Drugim poziomem edukacji kulturowej w Hajnówce jest edukacja pozaformalną realizowaną przede wszystkim przez instytucje samorządowe oraz organizacje pozarządowe. Pozaformalna edukacja kulturowa umożliwia doświadczanie i uczestniczenie w różnych formach kultury, takich jak teatr, muzyka, taniec i sztuka. Jej rolą są rozwijanie zainteresowań i zrozumienia kultury oraz kształtowanie postaw prokulturowych.

Najważniejszymi instytucjami i organizacjami zajmującymi się pozaformalną edukacją kulturową są:

- Hajnowski Dom Kultury
- Muzeum i Ośrodek Kultury Białoruskiej
- Hajnówka Centralna – Stacja Kultury Stowarzyszenie Kulturalne „Pocztówka”
- Świetlica na Górnej Stowarzyszenie Na Górnej
- Stowarzyszenie Metamorphosis
- Nieformalna Grupa AKCJA HAJNÓWKA

Na działalność instytucji i organizacji składają się działania stałe w postaci prowadzenia warsztatów, kursów, zespołów o określonym zakresie tematycznym. Kolejnymi formami działań są także organizacje wydarzeń cyklicznych i niecyklicznych oraz działalność wydawnicza i promocyjna.

Powstająca Akademia Przyrody wraz z Hajnowskim Centrum Produktu Lokalnego będzie znaczącym uzupełnieniem oferty edukacji kulturowej i regionalnej w zakresie nowych form działalności. Obiekt umożliwi także rozwój organizacji pozarządowych i grup nieformalnych poprzez możliwość udostępniania im nowych, dostosowanych do ich potrzeb przestrzeni. Będą to przede wszystkim sale:

konferencyjne, koncertowe, warsztatowe i wystawiennicze. Jedną z innowacyjnych form działalności będzie sala fotograficzno-digitalizacyjna.

Głównymi celami funkcji edukacji kulturowej prowadzonej w nowym obiekcie będzie:

- promowanie i prezentacja tradycji i kultury lokalnej;
- kultywowanie lokalnych zwyczajów i rytuałów;
- promocja dziedzictwa kultury kulinarnej;
- gromadzenie świadectw dziedzictwa kulturowego miasta i regionu;
- wzmacnianie tożsamości lokalnej i poczucia dumy z lokalnej kultury;
- integracja mieszkańców wokół kultury i tradycji;
- interpretacja kultury tradycyjnej do potrzeb kultury współczesnej.

1.4. Wspieranie lokalnych produktów

W Hajnówce i okolicach wytwarzane są różnego rodzaju produkty o charakterze lokalnym, o tradycyjnym sposobie wyrobu, recepturze lub składzie. Są to zarówno płody rolne, przetworzone produkty spożywcze jak i dzieła lokalnych rzemieślników i artystów. Wytwarzane na tych terenach produkty zawdzięczają swą wyjątkowość lokalnej kulturze, tradycji i historii i tym samym stanowią istotną część kulturowego dziedzictwa.

Produkty lokalne charakteryzuje wysoka jakość wynikająca z tradycyjnego, nie przemysłowego sposobu produkcji, misternego wykonania i wyjątkowych dla regionu surowców i materiałów. Wytwarzanie produktów lokalnych ma istotny wpływ na promocję miasta i regionu (w tym również na promocję obszarów wiejskich). Promocja produktów lokalnych wpływa na poprawę, jakości życia przez zaspokojenie potrzeb społecznych i kulturalnych mieszkańców oraz promowanie obszarów. Mieszkańcy mają możliwość czerpania realnych dochodów ze swoich produktów.

Hajnowskie tradycje wytwarzania produktów lokalnych wymagają podjęcia szeregu działań zmierzających do ich pielęgnowania i upowszechniania. Przede wszystkim należy stworzyć miejsce oraz system wspierania lokalnych produktów. To zadania powinno spełniać Hajnowskie Centrum Produktu Lokalnego.

Należy m. in. stworzyć i udostępnić ogólnodostępną bazę produktów oraz ich producentów. Baza pozwoli mieszkańcom, turystom i przedsiębiorcom otrzymać wiele przydatnych informacji o producentach i produktach lokalnych oraz wzbudzić ich zainteresowanie.

W Hajnówce brak jest również miejsc, w którym lokalni producenci i artyści mogliby zaprezentować swoje artykuły i dzieła. Stworzenie miejsca promocji produktów lokalnych, w którym można doświadczyć różnorodności i bogactwa potencjału Hajnówki pozwoli na przyciągnięcie turystów odwiedzających region Puszczy Białowieskiej. Będzie to miejsce pokazów, degustacji i sprzedaży. Centrum Produktu Lokalnego powinno zadbać o odpowiednią oprawę i wizerunek produktów lokalnych i ich producentów a także zwiększyć świadomość odbiorców o wyjątkowości produktów oraz procesie ich wytwarzania.

Kolejną potrzebą jest edukacja producentów lokalnych, którzy nie mają oferty kształcenia w zakresie wymagań formalnoprawnych, podatkowych i sanitarnych, związanych z wprowadzaniem produktu

lokalnego na rynek. Centrum powinno prowadzić szeroko rozumiane doradztwo w zakresie działalności związanej z promocją, wytwarzaniem i dystrybucją produktów lokalnych. Będzie mogło także uczestniczyć w procesach zgłaszania, rejestracji i kontroli produktów lokalnych oraz nadzorować ich jakość. Wspomaga również działania zmierzające do zachowania dziedzictwa kulturowego Regionu Puszczy Białowieskiej. Efektem powyższych działań powinno być pobudzenie aktywności gospodarczej, zwiększenie miejsc pracy, zmniejszenie depopulacji, poprawa jakości życia i promocja miasta Hajnówka.

Promocja produktów lokalnych w ramach Hajnowskiego Centrum Produktu Lokalnego powinna odbywać się we współpracy z partnerami, z których najważniejszym jest Podlaskie Centrum Produktu Lokalnego. To regionalna inicjatywa mająca na celu zwiększenie świadomości i popularności produktów pochodzących z Podlasia, a także wsparcie lokalnych producentów i rolników. Partnerstwo powinno realizować wspólne działania, takie jak:

- Promocja i reklama produktów lokalnych za pośrednictwem różnych kanałów marketingowych.
- Organizacja wydarzeń i festiwali poświęconych produktom lokalnym, takich jak degustacje i pokazy kulinarne.
- Wspieranie i rozwijanie lokalnej produkcji, poprzez udzielanie wsparcia producentom i rolnikom.
- Edukację i informowanie społeczeństwa o korzyściach płynących z konsumpcji produktów lokalnych.
- Współpracę z lokalnymi restauracjami, hotelami i sklepami, aby włączać produkty lokalne do swojej oferty.

Zakres działalności Hajnowskiego Centrum Produktu Lokalnego jest komplementarny dla działań Podlaskiego Centrum Produktu Lokalnego, dodatkowo uzupełniając ofertę poprzez włączenie produktów innych niż spożywcze.

2. Koncepcja funkcjonowania Akademii Przyrody i Hajnowskiego Centrum Produktu Lokalnego

Funkcjonowanie Akademii Przyrody zakłada wprowadzenie spójnej narracji łączącej wartości prezentowane w ramach Akademii Przyrody oraz zawarte w ramach Hajnowskiego Centrum Produktu Lokalnego. Elementem uzupełniającym oba te elementy jest otoczenie budynku, które pozwoli na włączenie elementów rozwoju sensorycznego, jak i animowanie i promocję działań wspierających prozdrowotne właściwości przyrody regionu.

2.1. Założenia funkcjonalno-programowe Akademii Przyrody:

Założenia funkcjonalne Akademii Przyrody zakładają realizację różnorodnych działań edukacyjnych, które pełnić będą rolę wiodącą, wspartą zapleczem technicznym dostępnym w obrębie budynku. W

zakres głównej funkcji wejdzie szereg inicjatyw podjętych w oparciu o nowopowstałe pracownie, laboratoria oraz sale warsztatowe. Wspierającą rolę pełnić będzie sala konferencyjna, przestrzenie wystawiennicze, kreatywne przestrzenie do pracy indywidualnej i zespołowej (przestrzenie co-workingowe), zaplecze gastronomiczne oraz przestrzeń noclegowa.

Całość planowanej inwestycji obejmie przede wszystkim:

- adaptację budynku do pełnienia funkcji: edukacyjno-warsztatowej, wystawienniczej, konferencyjnej, biurowo-administracyjnej oraz magazynowej i technicznej związanej z obsługą ośrodka;
- zagospodarowanie terenu wokół budynku rozszerzając możliwy zakres realizacji inicjatyw o dodatkowe funkcje: edukacyjne, rekreacyjne
- utworzenie dwóch, kompatybilnych z działaniami w obrębie Akademii Przyrody, stref zlokalizowanych w obrębie parku miejskiego pełniących funkcje: rekreacyjne, edukacyjne

Dodatkowe funkcje planowane do realizacji a ramach inwestycji to:

- edukacja bierna prowadzona w obiekcie w zakresie obejmującym przykładowe działania takie jak: oddech lasu, jedno zdrowie, rola bioróżnorodności, cechy krajobrazu, las, grzyby, zioła, dary drzew, terapia lasem, ptaki
- edukacja czynna prowadzona w obiekcie – warsztaty, laboratoria, spotkania, konferencje
- funkcja konferencyjno-seminaryjna
- promocja produktu lokalnego
- miejsce do pracy twórczej, promocji twórczości
- promocja bioróżnorodności na terenie miasta i regionu
- promocja zdrowia
- zintegrowany system informacji o Hajnówce

Podstawę koncepcji stanowić powinny współczesne rozwiązania przestrzenne i architektoniczne, technologiczne i ekologiczne najwyższej jakości, zaprojektowane ze szczególnym uszanowaniem kontekstu przestrzennego – przyrodniczo-krajobrazowego i kulturowego. Budynek Akademii Przyrody winien charakteryzować się wybitnymi rozwiązaniami urbanistycznymi, architektonicznymi i funkcjonalnymi, innowacyjnymi rozwiązaniami w zakresie budowy i eksploatacji oraz wpisywać się kompozycyjnie w charakterystykę przyrodniczą oraz kulturową regionu. Oczekuje się jednocześnie budynku/budynków trwałych, funkcjonalnych, energooszczędnych, stosunkowo tanich w eksploatacji.

Zagospodarowanie terenu wraz z budynkiem powinno stanowić kompleksową i spójną koncepcję funkcjonalno-przestrzenną obejmującą cały teren inwestycji. Całość powinna być dobrze skomunikowana (zarówno wewnętrznie jak i z otoczeniem).

Zarówno budynek jak i teren wokół niego musi być zaplanowany z uwzględnieniem swobodnego dostępu dla osób z niepełnosprawnościami.

3. Stan obecny obiektu

Obiekt będący przedmiotem opracowania projektowego i przebudowy to budynek stanowiący obecnie własność Miasta Hajnówka znajdujący się na działkach o łącznej powierzchni 8620 m² (nr geod. 1498/5, 1498/7, 1499/75 - obręb 0001 Hajnówka), położonej przy ul. Parkowej 8

3.1. Charakterystyczne parametry określające wielkość budynku

Powierzchnia zabudowy: 1522,88 m²

Powierzchnia użytkowa: 2160,83 m²

Do ogłoszenia dołączona jest inwentaryzacja obiektu.

3.2. Lokalizacja i opis stanu istniejącego

Przedmiotowy obiekt składa się z pięciu części, które są ze sobą połączone funkcjonalnie. Na podstawie dokumentacji archiwalnej określa się że pierwszy segment powstał jako budynek wczasowy typu DW-700 w 1976 r. W 1980 r. oddano do użytku drugie segment wraz z łącznikiem. 2014 r. dokonano rozbudowy i nadbudowy istniejącego łącznika oraz wzniesiono dobudówkę.

Oba skrzydła budynku o dwóch kondygnacjach nadziemnych, nie podpiwniczony z kanałem przejazdowym. Na obu kondygnacjach wydzielono pokoje hotelowe z przedpokojami oraz łazienkami. Można się do nich dostać bezpośrednio z korytarzy rozpoczynający się przy klatce schodowej. Wszystkie pokoje posiadają loggie na które można się dostać bezpośrednio z pokoiów poprzez drzwi balkonowe. Istniejący budynek pełni funkcję hotelową na działce nr 1498/5, obręb Hajnówka, gmina Hajnówka.

W dwóch skrzydłach znajduje się 64 pokoje noclegowe. Dodatkowo zlokalizowana tam również pomieszczenia socjalne, porządkowe, magazyny pościeli czystej i brudnej. Na kondygnacji parteru w części między dwoma skrzydłami zlokalizowano kotłownię z częścią techniczną, część hotelową z recepcją, kuchnię, bufet, ciągi komunikacyjne, sanitariaty oraz poczekalnie. Na piętrze zlokalizowano 2 pokoje noclegowe na 4 miejsca noclegowe z sanitariatami, pokój dzienny, sanitariaty ogólne oraz komunikację.

Budynek sąsiaduje z parkiem miejskim o powierzchni 8,25 ha i położonym w samym centrum miasta, pomiędzy ulicami Parkową, Piłsudskiego, Armii Krajowej i Białowieską.

Rys.....

Rys.

Rys. X Przykładowe zdjęcia parku miejskiego znajdującego się naprzeciwko Akademii Przyrody i Hajnowskiego Centrum Produktu Lokalnego

3.3. Istniejące rozwiązania materiałowe

Pawilon wypoczynkowy DW-700 składa się z dwóch segmentów połączonych klatką schodową o konstrukcji tradycyjnej ceglano-żelbetowej. Konstrukcja ścian wykonana jako ramiak drewniany sklejony płytami wiórowymi gr. 10 mm oraz płytami pilśniowymi twardymi gr. 3,2 mm obustronnie. Strop nad parterem wykonano jako skrzynkowy z żebrami nośnymi z tarcicy sosnowej, obustronnie sklejone płytą wiórową płaskoprasowaną gr. 10 mm. Całkowita grubość stropu między kondygnacyjnego wynosi 25cm. Analogicznie wykonano strop nad pierwszym piętrzem. Całkowita grubość wynosi 15 cm. Zwieńczenie dachu stanowi więźba dachowa, wentylowana, składająca się z desek grubości 19 mm. Poszycie stanowiły płyty paździerzowe grubości 19 mm.

Część budynku, która uległa przebudowie i rozbudowie, konstrukcję wykonano jako tradycyjna, murowana. Ławy fundamentowe betonowe z betonu klasy B-20 zbrojone wg projektu archiwalnego na podkładzie z chudego betonu. Ściany fundamentowe grubości 38 cm z bloczków betonowych na zaprawie cementowej marki 5 MPa. Ściany zwieńczone wieńcem żelbetowym. Ocieplenie ze styropianu

gr. 8cm. Stropy żelbetowe z betonu B20 zbrojone zgodnie z projektem archiwalnym. Ściany nadziemne zewnętrzne i wewnętrzne wzniesione z bloczków gazobetonowych na zaprawie cementowo-wapiennej marki 5 MPa, zewnętrzne ocieplone styropianem EPS070 o grubości 15cm metodą lekką mokłą. Ściany działowe grubości 12cm i 18cm z pustaków do ścian działowych PD-2 na zaprawie cementowo-wapiennej marki 5 MPa. Przewody kominowe murowane z pustaków prefabrykowanych Wieńce, nadproża, podciągi oraz słupy wykonane jako żelbetowe. Stropy nad parterem w części piętrowej wykonano z płyt kanałowych prefabrykowanych grubości 24 cm o nośności 7,5 kN/m². Nad piętrzem i częścią parterową budynku stropy drewniane na belkach drewnianych 12x25cm ocieplony wełną mineralną gr.20cm po folii paroizolacyjnej oraz podbity płytami GKF dwa razy.

Dach o konstrukcji płaskowo-krokwiowej o układzie głównym dwuspadowym, z drewna świerkowego klasy C30 nasyczonego środkami ochronnymi. Elementy oparte na murlatach zakotwionych w wieńcach kotwami M16 i podparte płatwiami drewnianym opartymi na słupkach, stężonymi kleszczami. Słupki drewniane posadowione na podwalinach i dodatkowo całość wzmocniono mieczami drewnianymi. Pokrycie dachu stanowi blacha dachówkowa w kolorze brąz po latach 50/50mm w rozstawie co 35cm i folii budowlanej wiatrowej. Schody wewnętrzne wykonane jako żelbetowe, schody zewnętrzne betonowe obłożone płytkami gresowymi antypoślizgowymi. Cokoły wykończone tynkiem kamyczkowym.

4. Przedmiot i zakres inwestycji

4.1. Zalecenia dotyczące przestrzeni wewnątrz budynku, jej wyposażenia oraz instalacji

4.1.1. Strefa warsztatowo-konferencyjna

Strefa składająca się z sali konferencyjnej oraz powiązanego z nią zaplecza techniczno-magazynowego. Sala ma stanowić jedną z najnowocześniejszych w regionie przestrzeni umożliwiających organizację wykładów, konferencji oraz zajęć dla dużych grup osób. Cała strefa dostępna dla osób z niepełnosprawnościami.

1. Sala konferencyjna	
Zakładana powierzchnia: 150 mkw	Maksymalna liczba uczestników: 100
<ul style="list-style-type: none"> - Zastosowanie mobilnych ścian działowych, tj. systemu ścian przesuwanych umożliwiający podział pomieszczenia na kilka mniejszych, które zostaną wykorzystane w zależności od aktualnych potrzeb. - Ściany działowe powinny zostać oklejone folią suchoscieralną, na której możliwe jest pisanie za pomocą markera. 	

- wykorzystanie akustycznych ścian działowych z wysokimi parametrami dźwiękoszczelności

Planowane minimalne wyposażenie:

- dostęp do sieci informatycznej,
- urządzenia multimedialne (projektor, ekran) dostosowane do projekcji multimedialnych oraz filmów,
- podwyższony standard akustyczny pomieszczenia i wszelkich urządzeń,
- system filmowania stały,
- sterowanie wszelkimi systemami sali (światło, dźwięk, ekrany, mikrofony, projektor itp.) z jednego punktu,
- możliwość całkowitego zaciemnienia sali w sposób automatyczny,
- podwyższenie podłogi w części przedniej z mównicą,
- miejsca siedzące w liczbie nie mniejszej niż 100,
- 2 kabiny do tłumaczenia symultanicznego
- ekran holograficzny do transmisji live

2. Zaplecze magazynowo-techniczne sali konferencyjnej

Sugerowana powierzchnia:
20 mkw

4.1.2. Strefa eksperymentalna

Strefa warsztatowa składać się będzie z pięciu pomieszczeń warsztatowych oraz niewielkiej przestrzeni magazynowej (zaplecza magazynowego niezbędnego dla obsługi tych sal). Sale znajdujące się w strefie mogą być zlokalizowane niezależnie od siebie. Zalecane jest aby sale warsztatowe dla dzieci młodych oraz starszych i młodzieży miały charakter uniwersalny i mogły być wykorzystywane do różnorodnych zajęć. Strefa warsztatowa ma za zadanie uzupełnić realizację działań zarówno w ramach planowanej Akademii Przyrody jak i Hajnowskiego Centrum Produktu Lokalnego.

Cała strefa powinna uwzględniać skrajne warunki wykorzystania przestrzeni z zastosowaniem materiałów o podwyższonej odporności na warunki techniczne panujące w salach warsztatowych w tym wykorzystanie wody, piasku, intensywne użytkowanie powierzchni płaskich, podwyższony standard odporności na uszkodzenia mechaniczne.

W salach: Sala warsztatowa dla dzieci młodszych, Sala warsztatowa dla dzieci starszych i młodzieży, Sala „Terapii Lasem”, powinna być możliwość wykorzystania produktów spożywczych w zajęciach w ramach wyodrębnionej w przestrzeni strefy.

Przykładowe tematy edukacyjne możliwe do realizacji w powyższej przestrzeni:

- „Od dębu wszystko się zaczęło” – zajęcia edukacyjne dla młodzieży i osób dorosłych;
- „Jak działa drzewo?” – zajęcia edukacyjne dla młodzieży i osób dorosłych;
- „Warsztat pachnący ziołami” – zajęcia kulinarne i edukacyjne, warsztaty;
- „Warsztat miodu” – zajęcia kulinarne i edukacyjne, warsztaty;
- „Tropami ptaków/ssaków” – zajęcia edukacyjne dla młodzieży i osób dorosłych
- „Zielono mi” – zajęcia edukacyjne dla młodzieży i osób dorosłych
- Smaki Żubra Pompika – zajęcia kulinarne i warsztaty dla dzieci;

- Laboratorium Żubra Pompika – zabawy badawcze, eksperymenty;
- HOP i BĘC Żubra Pompika – zdrowo i sportowo – zabawy i gry sportowe, tory przeszkód, zawody sportowe;
- „Na wschodnią nutę” – Żubr Pompik śpiewa i tańczy – śpiewanie, improwizacje muzyczne instrumentalne i taneczne;
- Racią Pompika malowane – spotkania z artystami ludowymi, warsztaty plastyczne z wykorzystaniem różnych technik, plenery malarskie;
- Żubr Pompik poznaje różne języki – zabawy muzyczne, ruchowe w języku angielskim;
- Humory i kaprysy Żubra Pompika – pogadanki, rozmowy, zabawy parateatralne z elementami pantomimy;
- „Gimnastyka buzi i języka” Żubra Pompika – ćwiczenia i zabawy logopedyczne;
- Sensoryka Żubra Pompika – tory przeszkód z wykorzystaniem różnych naturalnych materiałów;
- Kodowanie na polanie z Żubrem Pompikiem – zabawy matematyczne z elementami kodowania;
- Krajobraz terapeutyczny- wykład na temat cech krajobrazu wspierających zdrowie psychiczne i fizyczne
- Oddech lasu- warsztaty o zdrowotnych właściwościach leśnego powietrza
- Zdrowy jak rydz- wykład i warsztaty dotyczące leczniczych i wspomagających zdrowie grzybów Puszczy Białowieskiej
- Terapia lasem/ kąpiel leśna- warsztaty z zakresu czym jest, na czym polega, na co i dlaczego działa, czym nie jest, czym różni się od dendroterapii i silvoterapii
- warsztat ornitoterapii (ornitologii terapeutycznej)
- warsztat zbierania ziół lokalnych przydatnych w profilaktyce zdrowotnej
- Ciekawość z natury- warsztaty bioróżnorodności w terenie

8. Sala warsztatowa do nauki procesów przyrodniczych tzw. EkoLab

Sugerowana powierzchnia:
70 mkw

Optymalna liczba uczestników:
30

Sala w formie stałego laboratorium, z wyznaczonymi strefami do obserwacji (mikroskopy/binokulary) oraz przestrzenią do przeprowadzania niewielkich projektów / eksperymentów z zakresu ekologii i przyrody.

Wskazane jest, aby przestrzeń, przeznaczona dla nauczyciela, pełniącą rolę przestrzeni pokazowej posiadała własny górny system kamer, co umożliwi transmisję na żywo i lepszą wizualizację działań realizowanych przez nauczyciela.

Planowane minimalne wyposażenie:

- dostęp do sieci informatycznej,
- dostęp do instalacji wodno-kanalizacyjnej,
- elementy systemów umożliwiających projekcje audiowizualne i multimedialne,
- klimatyzacja pomieszczenia,
- system stołów i krzeseł (ławek) dostosowany do umiejscowiony na stałe, w formie pracowni laboratoryjnej
- zastosowanie łatwo zmywalnych powierzchni, w tym ściany sucha ścieralna dostosowane do pisanie pisakami, zawieszania plansz oraz projekcji multimedialnych.

9. Sala warsztatowa (laboratoryjna) dla młodzieży i dorosłych	
Sugerowana powierzchnia: 80 mkw	Optymalna liczba uczestników: 30
<p>Sala warsztatowa przewidziana do prowadzenia zajęć edukacji przyrodniczej, w tym doświadczeń laboratoryjnych dla młodzieży (powyżej 4 klasy szkoły podstawowej) oraz dorosłych.</p> <p>Przestrzeń przeznaczona do realizacji eksperymentów powinna w bezpieczny sposób oddzielać osobę prezentującą od uczestników warsztatów. Przestrzeń nadal musi jednak pozostać widoczna, obraz prezentowanych treści może być przesyłany za pomocą kamer.</p> <p><u>Planowane minimalne wyposażenie:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - dostęp do sieci informatycznej, - dostęp do instalacji wodno-kanalizacyjnej, - elementy systemów umożliwiających projekcje audiowizualne i multimedialne, - klimatyzacja pomieszczenia, - możliwość całkowitego zaciemnienia sali, - system stołów i krzeseł (ławek) dostosowany do umiejscowiony na stałe, w formie pracowni laboratoryjnej - zastosowanie łatwo zmywalnych powierzchni, w tym ściany sucha ścieralne dostosowane do pisanie pisakami, zawieszania plansz oraz projekcji multimedialnych. 	
10. Zaplecze magazynowe sal warsztatowych tzw. EkoLabów	
Sugerowana powierzchnia: 20 mkw	
11. Sala warsztatowa dla dzieci młodszych	
Sugerowana powierzchnia: 70 mkw	Optymalna liczba uczestników: 30
<p>Sala warsztatowa przewidziana do prowadzenia zajęć edukacyjnych dla dzieci młodszych (przedszkole, szkoła podstawowa - klasy 1-5).</p> <p>Sala edukacyjna dla dzieci młodszych powinna uwzględniać element edukacyjny związany z Żubrem Pompikiem oraz uwzględniać możliwe włączenie w wyposażeniu książek komików i innych elementów związanych z daną postacią.</p> <p><u>Planowane minimalne wyposażenie:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - dostęp do sieci informatycznej, - dostęp do instalacji wodno-kanalizacyjnej, - elementy systemów umożliwiających projekcje audiowizualne i multimedialne w tym tablicy interaktywnej 	

- klimatyzacja pomieszczenia,
- możliwość całkowitego zaciemnienia sali,
- system stołów i krzeseł (ławek) dostosowany do możliwości przesuwania w celu tworzenia grup projektowych,
- zastosowanie łatwo zmywalnych powierzchni, w tym ściany sucha ścieralna dostosowane do pisanie pisakami, zawieszania plansz oraz projekcji multimedialnych.

12. Sala warsztatowa dla dzieci starszych i młodzieży

Sugerowana powierzchnia:
70 mkw

Optymalna liczba uczestników:
30

Sala warsztatowa przewidziana do prowadzenia zajęć edukacyjnych dla dzieci starszych i młodzieży.

Planowane minimalne wyposażenie:

- dostęp do sieci informatycznej,
- dostęp do instalacji wodno-kanalizacyjnej,
- elementy systemów umożliwiające projekcje audiowizualne i multimedialne w tym tablicy interaktywnej
- klimatyzacja pomieszczenia,
- możliwość całkowitego zaciemnienia sali,
- system stołów i krzeseł (ławek) dostosowany do możliwości przesuwania w celu tworzenia grup projektowych,
- zastosowanie łatwo zmywalnych powierzchni, w tym ściany sucha ścieralna dostosowane do pisanie pisakami, zawieszania plansz oraz projekcji multimedialnych.

13. Sala „Terapii Lasem”

Sugerowana powierzchnia:
70 mkw

Optymalna liczba uczestników:
30

Sala przewidziana do realizacji zajęć z zastosowaniem elementów „Terapii lasem”.

Planowane minimalne wyposażenie:

- dostęp do sieci informatycznej,
- wyciszenie pozwalające uzyskanie niezależności akustycznej Sali,
- dostęp do instalacji wodno-kanalizacyjnej,
- elementy systemów umożliwiające projekcje audiowizualne i multimedialne na całych przestrzeniach np. ściany lub sufitu,
- klimatyzacja pomieszczenia,
- możliwość całkowitego zaciemnienia sali,

4.1.3. Strefa wystawy stałej „Dziedzinka”

Wystawa ma charakter narracyjny. Jej celem jest informowanie na temat różnorodności i wartości przyrody oraz kształtowanie postaw poszanowania dla dóbr przyrodniczych w duchu zgodnym z ideami przyświecającymi Simonie Kossak. Strefa wystawy stałej „Dziedzinka” poświęcona będzie życiu i twórczości Simony Kossak. Będzie ona mieć charakter stały. Scenariusz wystawy zakłada interaktywną, nowoczesną formę prezentacji kolekcji pamiątek, zdjęć, filmów oraz nagrań audio.

Podstawą wystawy ma być połączenie dźwięków oraz obrazu, które wywoływać będą uczucia u osób odwiedzających wystawę. Przestrzeń wystawy powinna być wyciszona, tak żeby dźwięki z zewnątrz nie przeszkadzały, a dźwięki z wystawy/instalacji były czyste i jasne w odbiorze. Powinna działać wyciszająco na osoby przebywające w środku (ściany powinny być wyłożone czarnym/ciemnym materiałem). Oświetlenie w znacznym stopniu punktowe, skupiające uwagę odbiorców; światło powinno harmonijnie współgrać z dźwiękiem i przestrzenią. Materiały użyte do konstrukcji powinny być naturalne / ekologiczne.

Pierwsza rzecz, której doświadczają odbiorcy, to głos Simony: jeden z cytatów podsumowujących jej wizję natury. Przestrzeń wystawy podzielona na panele/ dobrze zaznaczone części, z czego pierwsza zaczyna się od najbardziej znanej Simony - czyli profesor Kossak i popularyzatorki nauki. W kolejnym etapie prezentowane jest kolejne etapy życia Simony łączące ją z przyrodą i Puszczą Białowieską:

1) Kraków (krótko) - może jakaś interaktywna zabawa związana z “buntem” Simony wobec tradycji rodziny - mająca na celu zrozumienie tego, ile Simona musiała włożyć energii w to, żeby zostać biologiem.

2) przyjazd do Puszczy; zwierzęta i “Czarownica” (główna część) - tu sporo interaktywnych opcji, np.:

- zaanimowane zdjęcia Simony ze zwierzętami, w formie hologramów,
- fragmenty materiałów archiwalnych o Simonie i autorstwa Simony,
- gra dotycząca tego, czego wymaga opiekowanie się dzikimi zwierzętami

3) praca naukowa: jej doktorat i profesura, patent na odstraszcacz zwierzyny, prezentacja tego, co jest w IBLu, albo gra o tym “co je sarna”.

Cała strefa dostępna dla osób z niepełnosprawnościami.

4. Wystawa interaktywna stała	
Sugerowana powierzchnia: 50 mkw	Optymalna liczba uczestników: 50
<u>Planowane minimalne wyposażenie:</u> <ul style="list-style-type: none"> - dostęp do sieci informatycznej, - możliwość całkowitego zaciemnienia sali, 	

4.1.4. Strefa wystaw czasowych

Strefa wystaw czasowych składać się będzie z pomieszczenia wystawowego o uniwersalnym charakterze, gdzie prezentowane będą głównie lokalne prace artystyczne. Będzie ona mieć charakter czasowy. Cała strefa dostępna dla osób z niepełnosprawnościami.

7. Strefa wystaw czasowych

Sugerowana powierzchnia:
200 mkw

Optymalna liczba uczestników:
50

Planowane minimalne wyposażenie:

- dostęp do sieci informatycznej,
- możliwość całkowitego zaciemnienia sali,
- możliwość organizacji wystaw czasowych.
- Systemy do szybkiego montażu oraz zmian wystaw czasowych w tym m. in. wystaw prac twórczych tj. obrazów, zdjęć, rzeźb

4.1.5. Strefa „Laboratorium Żywego Grzyba”

Stworzenie Żywego Laboratorium Grzybów w ramach Akademii Przyrody, pozwoli na przedstawienie etapów rozwoju kilku wybranych gatunków grzybów, które można hodować w uprawie zamkniętej oraz hodowli mikroklonalnej roślin. Utworzenie Żywego Laboratorium Grzybów umożliwi niebywałą okazję zaprezentowania bogactwa gatunkowego grzybów Puszczy Białowieskiej (i nie tylko). Odwiedzający Region Puszczy Białowieskiej turyści będą mogli zobaczyć poszczególne etapy wzrostu grzybów. Będą mieli możliwość obserwacji grzybni pod mikroskopem. Jak również obserwacji z bliska uzyskanych owocników. Będzie to również możliwość do rozszerzenia prowadzonych badań nad właściwościami leczniczymi grzybów.

Projekt zakłada umieszczenie dwóch komór do hodowli grzybów w pomieszczeniach, które będą zapewniały osobną, niezależną od siebie regulację parametrów temperatury oraz poziomu wilgotności. Pomieszczenia powinny być połączone z tzw. Laboratorium prac brudnych, co umożliwi odpowiednie przygotowanie podłoża do wzrostu grzybów.

Zarówno laboratorium prac brudnych jak i komory do hodowli powinny być w przestrzeni dostępnej do zwiedzania, podzielone od osób odwiedzających przeszkloną ścianą, co umożliwi bezpośrednią obserwację procesu wzrostu grzybów oraz pracy naukowej i przygotowawczej pracowników zajmujących się daną strefą. W przypadku komór konieczna jest możliwość czasowego zaciemnienia widoku od strony osób zwiedzających w celu ograniczenia dostępu światła w przypadku specyficznych wymogów hodowli grzybów.

W bezpośrednim sąsiedztwie strefy sugerowane jest zaprojektowanie sprzętu do wizualizacji lub systemu umożliwiającego na prezentację materiałów opracowanych w oparciu o zasoby naukowe i materiały promocyjne bezpośrednio związane ze strefą takie jak: zdjęcia owocników grzybów, zdjęcia z mikroskopów skaningowych, materiały dotyczące leczniczych i wspomagających zdrowie grzybów Puszczy Białowieskiej oraz innych informacji uzupełniających/ rozszerzających wiedzę na temat danej strefy.

5. Komory do hodowli grzybów

Sugerowana powierzchnia:
40 mkw

Optymalna liczba uczestników:
10

Planowane minimalne wyposażenie:

- dostęp do instalacji wodno-kanalizacyjnej,
- klimatyzacja pomieszczenia,
- system monitoringu wilgotności i temperatury pomieszczenia
- możliwość całkowitego zaciemnienia pomieszczenia
- Przeszkłone ściany od strony osób odwiedzających umożliwiające obserwacje wzrostu grzybów

Materiały do budowy pojedynczej komory:

1. Regał metalowy Hard Metal 220x100x50cm 6P 1350 kg (ocynk) – 12 sztuk
2. PLEXI bezbarwna 2mm 68x120cm – 100 sztuk
3. Rury (Kanał elastyczny F98-4944F 100 mm; 1,5m dł.) – 30 sztuk
4. Panel LED - 50W - 150cm - 5000Lm - biały neutralny – 3 sztuki

Wymagany sprzęt do pojedynczej komory:

1. Elektroniczny Miernik i kontroler CO2 – 3 sztuki
2. Termohigrometr LB-701 z panelem odczytowo-sterującym LB-725A (regulator klimatu) – 3 sztuki
3. Nagrzewnica (chłodnica) wodna kanałowa 160mm – 3 sztuki
4. Komora laminarna Chem-Land – 1 sztuka
5. Mikroskop stereoskopowy Delta Optical SZ-430B – 1 sztuka

6. Laboratorium „prac brudnych”

Sugerowana powierzchnia:
20 mkw

Planowane minimalne wyposażenie:

- dostęp do instalacji wodno-kanalizacyjnej,
- klimatyzacja pomieszczenia,
- stoły do prac laboratoryjnych
- możliwość całkowitego zaciemnienia pomieszczenia
- Przeszkłone ściany od strony osób odwiedzających umożliwiające obserwacje

4.1.6. Strefa digitalizacji zbiorów fotograficznych

Strefa digitalizacji zbiorów fotograficznych składać się będzie z trzech pomieszczeń: pracowni digitalizacji, miejsca przechowywania zbiorów oraz ciemni. Pracownię digitalizacji i miejsce przechowywania można zorganizować w tym samym pomieszczeniu lub w bezpośrednim sąsiedztwie, co ułatwi pracę nad archiwizowaniem negatywów i uchroni je przed niepotrzebnym przemieszczaniem. Pomieszczenie to musi być przede wszystkim suche i trzymać właściwą wilgotność powietrza (ok 40-55 %). Temperatura powinna być w granicach (nawet lekko poniżej) temperatury pokojowej (14-20 stopni). Aby przygotować materiały fotograficzne do ich zarchiwizowania i digitalizacji wymagane jest odpowiednie stanowisko pracy z dużym blatem roboczym w bezpośrednim sąsiedztwie, lub niedalekiej odległości do zlewu i dostępu do bieżącej wody, aby umożliwić pracę z wykorzystaniem wody i środków do czyszczenia negatywów. Nad blatem zalecane jest umieszczenie systemu do zamontowania sznurków, na których negatywy wymagające mokrego czyszczenia mogłyby się suszyć.

Stanowisko do digitalizacji negatywów i odbitek fotograficznych musi być oddalone od blatu roboczego. Musi być wyposażone w przestrzeń roboczą umożliwiającą wygodne rozłożenie przygotowanych do skanowania materiałów i w stanowisko komputerowe, wyposażone w komputer, skaner do negatywów i odpowiednio szeroki monitor (min. 24 cale).

Przechowywane już zarchiwizowane negatywy i pozytywy, powinny być one umieszczone w szafie archiwizacyjnej np. w metalowej szafie biurowej na akta. Szafa powinna być wentylowana, co jest istotne w przypadku materiałów fotograficznych (negatywy i odbitki są pokryte chemią, która „pracuje”).

13. Pracownia digitalizacji	
Sugerowana powierzchnia: 30mkw	Optymalna liczba uczestników: 10
<p><u>Planowane minimalne wyposażenie:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - dostęp do sieci informatycznej, - możliwość całkowitego zaciemnienia sali, - klimatyzacja pomieszczenia, - system monitoringu i regulacji wilgotności i temperatury pomieszczenia (Termohigrometr) <p>Planowane zapotrzebowanie sprzętowe umieszczone w w.w. przestrzeni:</p> <p><u>a) Przestrzeń robocza do przygotowywania materiałów przeznaczonych do archiwizacji:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Szeroki i długi blat - Kuwety fotograficzne (najlepiej dwie w różnych rozmiarach) <p><u>b) Stanowisko do digitalizacji</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Szeroki blat roboczy - Stanowisko komputerowe - Monitor komputerowy (min. 24 cale) - Skaner fotograficzny 	
14. Miejsce przechowywania zbiorów fotograficznych	
Sugerowana powierzchnia: 15mkw	Optymalna liczba uczestników: 2
<p><u>Planowane minimalne wyposażenie:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - klimatyzacja pomieszczenia, - system monitoringu i regulacji wilgotności i temperatury pomieszczenia (Termohigrometr) <p>Planowane zapotrzebowanie sprzętowe umieszczone w w.w. przestrzeni:</p> <p><u>a) Miejsce do przechowywania materiałów fotograficznych:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Szafa archiwalna, biurowa, wentylacyjna (ilość, rozmiar w zależności od objętości archiwum) 	

- Regał, szafki do przechowywania dokumentacji archiwalnej: spisu materiałów, dokumentów itp.

13. Ciemnia

Sugerowana powierzchnia:
15 mkw

Optymalna liczba uczestników:
4

Planowane minimalne wyposażenie:

- dostęp do sieci informatycznej,
- dostęp do instalacji wodno-kanalizacyjnej,
- możliwość całkowitego zaciemnienia sali,
- klimatyzacja pomieszczenia,

4.1.7. Strefa kuchenna

Strefa kuchenna składać się będzie z kuchni oraz pomieszczenia do warsztatów kulinarnych. Zalecane jest korzystanie z wydzielonej już w tym celu przestrzeni i infrastruktury w istniejącym budynku. Sugerowane jest, aby sala do zajęć kulinarnych znajdowała się w bezpośrednim sąsiedztwie kuchni, co umożliwi sprawna komunikację pomiędzy pomieszczeniami. Dodatkowym atutem jest możliwość bezpośredniego wyjścia na zewnątrz, gdzie będzie możliwość prowadzenia niewielkich, własnych upraw, bądź dostępu do dodatkowego sprzętu i przestrzeni np. wędzarni, szklarni, wiaty. Cała strefa dostępna dla osób z niepełnosprawnościami.

14. Kuchnia

Sugerowana powierzchnia:

Optymalna liczba uczestników:

Sugerowane jest zachowanie kuchni w obecnym miejscu oraz ewentualne dostosowanie w celu optymalizacji pracy w danej przestrzeni

Planowane minimalne wyposażenie:

-

15. Sala zajęć kulinarnych

Sugerowana powierzchnia:
50 mkw

Optymalna liczba uczestników:
20

Sala zajęć kulinarnych powinna być dostosowana do realizacji zajęć warsztatowych z wykorzystaniem lokalnych produktów, edukacji z zakresu prawidłowych nawyków żywnościowych, prezentacji niekonwencjonalnych sposobów przygotowywania żywności.

Sugerowane jest, by sala miała bezpośrednie wyjście na zewnątrz.
Wyposażenie Sali powinno uwzględniać możliwość przekształcenia jej w jadalnię dla minimum 60 osób, co umożliwi efektywne połączenie z ofertą noclegową i stworzenie kompleksowej funkcji wspierającej działalność Akademii Przyrody w zakresie np. organizacji Zielonych Szkół.

Planowane minimalne wyposażenie:

—

4.1.8. Strefa noclegowa

Strefa noclegowa będzie przeznaczona dla osób uczestniczących w obozach sportowych oraz „Zielonych Szkołach” organizowanych w ramach Akademii Przyrody. Głównymi odbiorcami będzie młodzież szkolna oraz amatorskie kluby sportowe. W ramach tej strefy znajdzie się także zaplecze magazynowe w tym magazyn pościeli czystej i brudnej. Wymagany dostęp z zewnątrz. Konieczność dostępu do części pokoi dostępna dla osób z niepełnosprawnościami.

16. Pokoje noclegowe

Sugerowana powierzchnia:
32 pokoje dwuosobowe

Optymalna liczba uczestników: 60

17. Zaplecze magazynowe pokoi noclegowych

Sugerowana powierzchnia: 20mkw

Optymalna liczba uczestników: 2

4.1.9. Strefa biurowa

Strefa z dostępem dla pracowników Akademii Przyrody oraz Hajnowskiego Centrum Produktu Lokalnego oraz petentów składająca się z: biur dla pracowników, biur edukatorów, gabinetu kierownika, sekretariatu, pomieszczenia socjalno-kuchennego, toalety, archiwum, magazynu edukacyjnego, serwerowni, pomieszczenia technicznego i komunikacji pomiędzy nimi (korytarz). Dostęp do strefy biurowej powinien być zapewniony od strony holu. Cała strefa dostępna dla osób z niepełnosprawnościami.

18. Sekretariat

Sugerowana powierzchnia: 30 mkw	Przewidywana liczba użytkowników: 2
<u>Planowane minimalne wyposażenie:</u> – stolik i krzesła w miejscu poczekalni dla patentów.	

19. Gabinet Kierownika	
Sugerowana powierzchnia: 15 mkw	Przewidywana liczba użytkowników: 1
20. Biura dla pracowników	
Sugerowana powierzchnia: 150 mkw	Przewidywana liczba użytkowników: 15-20
Każde pomieszczenie dla 2 - 4 osób. Minimalizacja hałasu. Nie dopuszcza się części biurowej dla pracowników w formie open-space.	
21. Biura dla edukatorów	
Sugerowana powierzchnia: 60 mkw	Przewidywana liczba użytkowników: 6-7
Każde pomieszczenie dla 2 - 4 osób. Minimalizacja hałasu. Nie dopuszcza się części biurowej dla pracowników w formie open-space.	
22. Pomieszczenie socjalno-kuchenne dla pracowników	
Sugerowana powierzchnia: 30 mkw	
23. Magazyn edukacyjny	
Sugerowana powierzchnia: 40 mkw	
24. Archiwum	
Sugerowana powierzchnia: 30 mkw	

25. Toalety	
Sugerowana powierzchnia: 20 mkw	Przewidywana liczba użytkowników: 30
Toalety i kabina prysznicowa przeznaczone dla pracowników Akademii Przyrody.	

26. Pomieszczenie techniczne	
Sugerowana powierzchnia: 5 mkw	
27. Serwerownia	
Sugerowana powierzchnia: 10 mkw	
28. Korytarz strefy biurowej	
Sugerowana powierzchnia: 40 mkw	

4.1.10. Strefa komunikacji

Strefa komunikacji składać się będzie z ogólnodostępnego, reprezentacyjnego holu z recepcją, szatnią, punktem informacji turystycznej, toaleta dla odwiedzających, informacją dotyczącą produktów lokalnych.

W przestrzeni holu należy uwzględnić elementy wystawowe, pozwalające na prezentację produktów lokalnych. Przestrzeń wystawowa w holu ma stanowić element Hajnowskiego Centrum Produktu Lokalnego i zapewniać odpowiednią prezentację produktów stanowiących lokalny rynek. W zakres prezentowanych produktów wejdą m.in. produkty spożywcze takie jak: miody, zioła, herbaty, sery, oleje, piwo oraz przedmioty dekoracyjne i użytkowe takie jak: narzuty, tkaniny tkane ręcznie na krosnach, wyroby gliniane, mydła ręcznie robione, biżuteria. Oprócz standardowych elementów wystawienniczych w postaci gablot, w holu powinny znaleźć się także ekrany multimedialne lub inne równoważne elementy pozwalające na prezentację produktów w formie wirtualnej, prezentację informacji dotyczących produktów, prezentację mapy z lokalizacjami sklepów z lokalnymi produktami oraz lokalnych wytwórców.

Cała strefa dostępna dla osób niepełnosprawnych ruchowo.

29. Hol	
Sugerowana powierzchnia: 140 mkw	
30. Toalety	
Sugerowana powierzchnia: 40 mkw	przewidywana liczba użytkowników: do 100

31. Recepcja z szatnią	
Sugerowana powierzchnia: 35 mkw	
32. Punkt informacji turystycznej	
Sugerowana powierzchnia: 35 mkw	przewidywana liczba użytkowników: do 50

4.1.11. Inne powierzchnie

Strefa użyteczności dostępna dla pracowników Akademii Przyrody składająca się z magazynu sprzętowego oraz pomieszczeń technicznych niezbędnych do funkcjonowania obiektu.

32. Magazyn sprzętowy	
Sugerowana powierzchnia: 45 mkw	
33. Pomieszczenia techniczne	
Sugerowana powierzchnia: ok. 30 mkw lub zgodnie z wymaganiami dla tego typu pomieszczeń	

4.1.12. Strefa wejściowa

Strefa pełniąca funkcję reprezentacyjną oraz częściowo komunikacyjną. Nasadzenia w tej strefie powinny składać się z zieleni niskiej i wysokiej, wyłącznie z gatunków rodzimych. W sąsiedztwie wejścia do budynku powinno zostać zaprojektowane poidelko z wodą pitną.

4.1.13. Strefa edukacyjna

Strefa ma pełnić funkcję przyrodniczo-edukacyjną. W jej skład powinno wchodzić:

- „klasa na wolnym powietrzu” – zorganizowane miejsce na prowadzenie zajęć edukacyjnych (teren zielony otwarty) wraz z wiatą edukacyjno-piknikową (dla min. 30 osób);
- tzw. łąka kwietna i/lub ogródka kwietno-warzywny. W miarę dostępności do podlewania znajdujących się tam roślin powinna być wykorzystywana deszczówka zbierana na bieżąco;
- wiatą, częściowo może być zrealizowana jako tzw. zielona altana (żywa altana z rosnących drzew/krzewów) z możliwością zamontowania przekrycia w formie membrany; niewielki kompostownik wzbogacający zajęcia o tematy związane z ekologiczną uprawą roślin oraz recyklingiem. Kompostownik powinien być zlokalizowany w sposób nie powodujący uciążliwości dla użytkowników pozostałych stref.

Strefa edukacyjna powinna zostać zlokalizowana w północno-zachodniej części działki.

Strefa musi być dostosowana do potrzeb osób niepełnosprawnych oraz wyposażona w instalacje niezbędne do prowadzenia zajęć edukacyjnych (np. instalacja elektryczna).

Zalecane nasadzenia w tej strefie powinny składać się z gatunków rodzimych.

Należy stworzyć strefę buforową (zieloną) oddzielającą strefę doświadczeń od zabudowań handlowo-usługowych zlokalizowanych od strony północno-zachodniej.

4.1.14. Strefa „Doświadczeń”

Strefa doświadczeń stanowi integralną część przestrzeni wokół budynku Akademii Przyrody. Strefa ta powinna edukować i informować w poniższych obszarach tematycznych dębu, ziół i miodu za pośrednictwem różnych form przekazu

Strefa doświadczeń ma pełnić rolę informacyjno-edukacyjną, uwzględniającą edukację z zakresu ziół, ziołolecznictwa, miodu, pszczelarstwa, dębu oraz ich potencjalnego wpływu na zdrowie człowieka, z uwzględnieniem naturalności pochodzenia danych produktów.

Strefa powinna być dostosowana do potrzeb użytkowników (zwiedzający, rodziny, zorganizowane grupy, uczestnicy konferencji, pracownicy), wyposażona w małą architekturę (ławki, stoliki, kosze, tablice informacyjne) oraz uwzględniać ewentualne zastosowanie niestandardowych elementów wyposażenia, pozwalających na zaangażowanie osób odwiedzających w interaktywne korzystanie z przestrzeni (urządzenia zabawowe, miejsca na gry i zabawy, ścieżki somato-sensoryczne, itp.). Przestrzeń ta powinna być także umożliwiać prowadzenie zajęć edukacyjnych z zakresu doświadczania przyrody wszystkimi zmysłami.

Strefa „Doświadczeń” ma stanowić jeden z elementów Hajnowskiego Centrum Produktu Lokalnego, gdzie za pomocą spójnego systemu identyfikacji przedstawiony zostanie wpływ zasobów przyrodniczych regionu na produkty lokalne. Sugerowane jest zaprojektowanie ciekawego systemu prezentacji produktów lokalnych i powiązanie ich z naturalnymi elementami takimi jak np.: powiązanie przestrzeni dotyczącej roślin miododajnych z informacją o miodach z regionu Puszczy Białowieskiej.

W ramach strefy doświadczeń zalecane jest utworzenie pola do uprawy roślin synantropijnych i ruderalnych, w formie poletka upraw roślin zbożowych wzbogaconych o roślinność charakterystyczną dla naturalnych upraw tego typu.

Zalecane nasadzenia w tej strefie powinny składać się z gatunków rodzimych.

4.1.15. Strefa parkingowo-komunikacyjna

W strefie powinien zostać zaprojektowany ogólnodostępny parking dla petentów i zwiedzających Akademię oraz uwzględniający opcję zatrzymania się autokaru w celu bezpiecznego przemieszczenia się z pojazdu do budynku Akademii.

Ponadto w strefie parkingowo-komunikacyjnej należy zlokalizować zadaszone miejsca postojowe dla rowerów z ogólnodostępną stacją napraw.

Strefa parkingowa powinna być zaprojektowana w taki sposób, aby zapewniać bezpośredni dostęp do strefy magazynowej i biurowej. Zaleca się nawierzchnię zieloną w części lub w całości, wykonaną w technologii nie powodującej przesiąkania zanieczyszczeń z parkingu do gleby.

Strefa musi być dostosowana do potrzeb osób niepełnosprawnych oraz wyposażona w instalacje niezbędne do funkcjonowania.

4.2. Zalecenia dotyczące adaptacji budynków uwzględniające koncepcję projektowania uniwersalnego

Całość projektowanych powierzchni powinna uwzględniać koncepcję projektowania uniwersalnego. Należy pamiętać, że proces przystosowywania budynku dla osób z niepełnosprawnościami nie może się ograniczać wyłącznie do jednostkowych interwencji projektowych, ale powinien obejmować zestaw skoordynowanych ze sobą elementów. Proces dostosowywania budynków powinien mieć na celu nie tylko możliwość pojawienia się w adaptowanej przestrzeni osoby z niepełnosprawnością, ale również powinien dążyć do traktowania jej jako pełnoprawnego użytkownika obiektu. Przestrzeń powinna zapewniać odpowiedni komfort psychiczny użytkownika. Zastosowane rozwiązania powinny ułatwiać orientację w obiekcie oraz zapewniać redukcję potencjalnego stresu przestrzennego oraz pozwolić na swobodne przemieszczenie się bez zbędnych przeszkód.

Zarówno budynek jak i pozostałe przestrzenie powinny być dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnością. Wszyscy użytkownicy obiektu powinni móc korzystać z całości oferowanych przestrzeni uwzględniając jednocześnie ograniczenia wynikające z pozostałych elementów, nie tylko niepełnosprawności ruchowej.

Przykładowe elementy projektowania uniwersalnego, które mogą zostać zastosowane w obiekcie:

- drzwi otwierane automatycznie, z przyciskiem wzywającym pomoc,
- obniżenie krawężnika ułatwiające dostanie się na poziom chodnika,
- platformy, dźwigi osobowe, podnośniki,
- czytelne oznaczenia pomieszczeń, podpisy numerów sal również w alfabecie Braille’a,

- zastosowanie dużych tablic z numerami sal, które znajdują się nad każdym wejściem, a dodatkowe opisy oraz tabliczki tyflograficzne zlokalizowane na drzwiach;
- kierunkowskazy zlokalizowane bezpośrednio po wyjściu z klatki schodowej pokazujące, w którym kierunku należy skręcić aby dostać się do odpowiedniej sali
- przestronne i jasne przestrzenie komunikacyjne z miejscami do odpoczynku w postaci kanap;
- miejsca postojowe dla osób z niepełnosprawnościami,
- toalety dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami,
- drzwi z systemem antypanicznym,
- ściany akustyczne w salach wykładowych,
- szatnia z obniżoną ladą
- nieoślepiające oświetlenie.

4.3. Zalecane inspiracje architektoniczne

Zaleca się, aby w trakcie projektowania przestrzeni i aranżacji wnętrz stosować jak największy udział materiałów naturalnych w tym także drewna i kamienia przy zachowaniu minimalistycznych form. Wszystkie powierzchnie powinny być dostosowane do natężonego ruchu oraz użytkowania.

W trakcie prac należy w sposób priorytetowy uwzględnić Biofilic design, czyli projektowanie biofilne opierające się na idei tworzenia przestrzeni i konstrukcji tak, aby w jak największym stopniu mogły odwoływać się do bliskości z naturą. Kontakt z przyrodą jest obecnie ograniczony w miejskiej przestrzeni i w pomieszczeniach, a uwzględnienie tego sposobu projektowania przestrzeni pozwoli w innowacyjny sposób połączyć aspekty przyrodnicze z nowotworzonymi powierzchniami.

W trakcie działań należy w sposób priorytetowy potraktować Istotne jest podkreślenie spójności projektowanego budynku z obszarem Puszczy Białowieskiej, w tym także podkreślenie regionalnego charakteru i walorów przyrodniczych i kulturowych obszaru. Zaleca się nawiązanie do terapeutycznych właściwości lasu, w tym nawiązanie do działalności takich jak Terapia Lasem, Detoks Leśny i inna działalność z tym związana wzorowana np. na działalności dr. Katarzyny Simonienko (<https://www.forest-therapy.pl/o-mnie/>)

4.4. Oczekiwane rozwiązania prośrodowiskowe

Inwestycję należy projektować i realizować z uwzględnieniem poniższych rozwiązań prośrodowiskowych:

- budynek należy zaprojektować jako energooszczędny;
- bryłę budynku należy ukształtować mając na względzie potrzeby funkcjonalne oraz kierunki stron świata w celu redukcji niepożądanych zysków ciepła w okresie letnim oraz ograniczenia strat ciepła w okresie zimowym,
- rozwiązania w zakresie redukcji zużycia wody – zarówno wewnątrz, jak i na zewnątrz budynku (poprzez odpowiednio dobraną roślinność – gatunki rodzime), zagospodarowanie wody deszczowej, zastosowanie rozwiązań powodujących zmniejszenie zużycia wody;

- zastosowanie w otoczeniu budynku rozwiązań komunikacyjnych zapewniających naturalny spływ i wsiąkanie wód opadowych,
- ewentualne projektowane przestrzenie zawierające duże, przeszklone powierzchnie zewnętrzne opatrzone systemem zapobiegającym kolizjom ptaków (w tym np. rozwiązania zaproponowane przez Fundację „Szklane Pułapki”)
- zastosowanie odnawialnych źródeł energii;
- zastosowanie oświetlenia z następującymi rozwiązaniami:
 - redukcja „zanieczyszczenia” światłem sztucznym terenu,
 - optymalne wykorzystywanie światła naturalnego/dziennego,
 - inteligentne systemy oświetlenia w połączeniu z naturalnym światłem wprowadzanym do wnętrza,
 - energooszczędne oświetlenie LED z możliwością zastosowania cyfrowego systemu sterowania oświetleniem, z indywidualną kontrolą natężenia oraz detekcją obecności oraz natężeniem światła dziennego,
 - automatyczne wyłączenie oświetlenia, w poszczególnych pomieszczeniach, po jego opuszczeniu;

4.5. Założenia i wytyczne do projektu aranżacji przestrzeni wokół budynku

Projektowana strefa przestrzeni wokół budynku powinna stanowić spójną całość. Istotne jest wzorowanie się na naturalnych elementach bezpośrednio związanych z Puszcą Białowieską. Zaleca się nawiązanie do terapeutycznych właściwości lasu i wprowadzenie elementów wspierające wyciszenie. Projektowane przestrzenie powinny być spójne i stanowić wyraźną całość zarówno z budynkiem jak i pozostałymi projektowanymi obszarami.

Należy stworzyć strefę buforową (zieloną) oddzielającą przestrzeń wokół budynków od zabudowań handlowo-usługowych zlokalizowanych od strony północno-zachodniej.

W projektowaniu wymienionych poniżej przestrzeni, sugerowane jest włączenie jednej lub kilku zaproponowanych poniżej ogólnodostępnych przestrzeni takich jak:

- 1) Platforma do mindfulness w naturze- bywa elementem zaprojektowanych specjalnie centrów terapii lasem/kąpiele leśnych np. w Japonii lub Korei Południowej. Zwykle jest to drewniana platforma nieznacznie wyniesiona ponad ziemię, na której można rozłożyć matę, usiąść i kontemplować krajobraz. Warto, aby rozpościerający się widok zawierał interesujące, harmonijne elementy krajobrazu naturalnego, jak oś widokowa wychodząca np. na zbiornik wodny lub strumień, kwiaty, krzewy, drzewa. Warto, by sama platforma była naturalnie zacieniona, może być też zadaszona, dzięki czemu będzie użytkowana w deszczu oraz podczas nasłonecznienia. Wykonana z naturalnego surowca- drewna, raczej minimalistyczna, może nawiązywać architektonicznie do lokalnej architektury drewnianej lub wprowadzonej przez Jasionowskiego architektury bram Białowieskiego Parku Narodowego. Ważne, aby w miarę możliwości znajdowała się od zgiełku i hałasu ruchu samochodowego, krzyku dzieci (szkoły), hałasu przemysłowego bądź o innym źródle. Przykłady:
[https://english.visitkorea.or.kr/enu/ATR/WK_ENG_1_3.jsp?cid=2785145;](https://english.visitkorea.or.kr/enu/ATR/WK_ENG_1_3.jsp?cid=2785145)

<https://northernflock.co.uk/2020/11/21/being-mindful-about-your-world/>;
<https://prolificdabbler.artstation.com/projects/eaRLBP>;
<https://www.cityoftrees.org.uk/event/webinar-morning-mindfulness-nature>;

- 2) Zewnętrzna platforma do yogi- drewniana, płaska powierzchnia, na której można rozłożyć maty, w harmonijnym otoczeniu, w miarę możliwości z dala od hałasu, z widokiem na naturalną przestrzeń parku, lasu lub ogrodu. Przykłady:
<https://www.westend61.de/en/imageView/ADSF15548/back-view-of-unrecognizable-people-performing-padmasana-yoga-pose-on-wooden-platform-during-outdoor-training-with-female-instructor-in-garden>; <https://pl.pinterest.com/pin/1688918600149365/>;
<https://stories.forbestravelguide.com/not-ready-to-return-to-the-gym-try-these-virtual-hotel-workouts>;
- 3) Ogród aktywizujący dla dorosłych i młodzieży z łagodnymi zaburzeniami depresyjnymi przebiegającymi z anhedonią, obniżeniem nępeđu, poczuciem zubożętnienia, dla osób z zespołem przewlekłego zmęczenia, wypalenia. Dla seniorów z łagodnymi zaburzeniami procesów poznawczych, dla osób pod opieką opiekuna, będących w trakcie rehabilitacji poudarowej bądź w przebiegu rozwijających się chorób otępiennych. Może jednocześnie pełnić funkcje ogrodu sensorycznego- wpływającego na stymulację wszystkich zmysłów. Zalecany osobom z zaburzeniami SI, zaburzeniami sensorycznymi, w przebiegu których mogą w ogrodzie doświadczyć stymulacji innych zmysłów. Warto wziąć pod uwagę rośliny przywabiające motyle, krzewy atrakcyjne dla ptaków jako miejsce schronienia i pożywienia (jagody, nasiona), obecność drzew, zacienienia, miejsc wypoczynku, gdzie można usiąść bez narażenia na niekorzystne czynniki atmosferyczno-klimatyczne (upał, nadmierny wiatr), ogród, gdzie uprawia się (również w ramach hortiterapii) rośliny, które intensywnie pachną, które można też spożyć (atrakcja dla dzieci, uwaga na alergie!). Powinien być pozbawiony gatunków drażniących, parzących, trujących, silnie alergizujących, kłujących i zakomponowany tak, by możliwa była ekspozycja dotykowa na różne faktury- mchy, liście, drewno, kwiaty, odpowiednio wysoko i przystępnie dla osób jeżdżących na wózkach inwalidzkich (uniesione grządki w niektórych miejscach, np. w skrzyniach), szerokie alejki, dostępne dla dzieci (zatem nie za wysoko), przytulny stwarzający poczucie bezpieczeństwa, z miejscami do możliwej integracji społecznej- wspólne grządki do pracy, okrągły plac z ustawionymi ławkami. Ważne, by ogród miał wydzieloną przestrzeń do hortiterapii.
- 4) Ogród relaksacyjny (wyciszający). Przeznaczony dla dzieci i dorosłych z zaburzeniami koncentracji uwagi i nadpobudliwością ruchową, osoby doświadczające nadmiernego stresu, napięcia, niepokoju, lęku, bezsenności, drażliwości, z łagodnymi i umiarkowanymi zaburzeniami depresyjnymi przebiegającymi z niepokojem i drażliwością. Powinien uwzględniać harmonijną strukturę, mniej bodźców sensualnych, kolory kwiatów stonowane, harmonijnie do siebie pasujące, zapachy mniej intensywne, miejsca zaciszne (paprocie, bluszcze), miejsca dające możliwość pobycia we względnym odosobnieniu, jednak z dobrym widokiem na teren (zacisze, w którym nikt nas nie widzi, ale my widzimy otoczenie). Miejsce łatwo dostępne, budzące poczucie bezpieczeństwa. Wskazany płytki zbiornik wodny lub rzeczka, dobra oś widokowa, przestrzeń.

Ważne są altany, ławki lub miejsca do siedzenia zapewniające spokój i przestrzeń na refleksję. Ścieżki wygodne, możliwe do przejechania wózkami inwalidzkimi, poprowadzone po terenie płaskim lub o łagodnym stoku. Ładne, harmonijne bryły krzewów, preferowana roślinność rodzima, budząca dobre skojarzenia, zwłaszcza u osób starszych np. z dzieciństwem, z młodością, co może być krzepiące i przywoływać dobre uczucia (odpowiednio dobrane kwiaty, krzewy, kompozycje ogrodnicze). Warto aby elementy użytkowe ogrodu, jak ławki, balustrady, tablice, wykonane były z materiałów pochodzenia drewnianego, nie metalu czy plastiku (wpływ na reakcję współczulno-przywspółczulną i poziom stresu odczuwanego na poziomie fizycznym). Obecność drzew, zwłaszcza starodrzewi, może tworzyć korzystny mikroklimat.

- 5) Ścieżka sensoryczna dedykowana dzieciom z zaburzeniami integracji sensorycznej., Dodatkowo może być rozbudowana o niewielki plac zabaw stymulujący sensorycznie. Najlepiej, jeśli projektuje ją terapeuta SI, biorąc pod uwagę zapotrzebowanie na aktywności, stymulacje i ćwiczenia w treningu SI. W tym przypadku ważne, by była wykonana z naturalnych surowców, zastępujących plastik i gumę. Przykłady: <https://kreatywnymaks.blogspot.com/2014/11/sciezka-sensoryczna.html>; <https://www.trendysmyk.pl/zabawki-sensoryczne/2954-naturalna-sciezka-sensoryczna-zestaw-duzy-na-lace.html>; <https://debica.naszemiasto.pl/sciezka-sensoryczna-dla-dzieci-w-przedszkolu-publicznym-w/ar/c5-8314344>.
- 6) Szlak do samodzielnej kąpiel leśnej- kilka kilkanaście tablic z krótkimi informacjami i wskazówkami dotyczącymi poszczególnych aktywności podczas wykonywania kąpieli leśnej. Przykład: Ścieżka kąpieli leśnych w Hotel Arłamów. <https://www.arlamow.pl/kapiele-lesne>
- 7) Ławka odosobnienia- najlepiej w pewnym oddaleniu od centrum aktywności, zacieniona, nieco na uboczu, w drzewostanie, dostępna łatwo i bezpiecznie, z dala od hałasu. Przykłady: <https://sheldrakecenter.org/event/mindfulness-in-nature-series-spring/>.
- 8) Przestrzeń do ćwiczeń np. yogi, tai-chi, qui-gong itd. na zewnątrz, bez platformy. Może być wydzielony trawnik, tak, żeby osoby mogły ćwiczyć bosą, swobodnie rozłożyć maty, mieć przestrzeń dla siebie dala od ciekawskich gapiów (np. ocieniona żywopłotem).
- 9) Żywy labirynt- przestrzeń mogąca służyć wyciszeniu, medytacji, ale też ćwiczeniu pamięci, koncentracji i zabawie dla najmłodszych. Posadzony z krzewów niekłujących, nietoksycznych, niealergizujących, niedających trujących jagód.